

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

Ingyen melléklet: a „Méhészeti Közlöny“.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,

(„Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).

Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek,
valamint a reklamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Körültekintés Sz. P.

A czukorrépa termelés kérdéséről Id. Zeyk József.

A bécsi gyümölcs piacról

T. Olvasóinkhoz. Sz. Szakáts Péter.

Kormányintézkedés.

A fogházak kosárfűz szükségletéről.

A gabona vetőmag termelés föllendítése.

Gyümölcs csemeték kiosztása.

A földmívelési miniszter a méhészetért.

Rövid szakközlemények.

A víz hatása a lóra. Hogy tartjuk el a tojást?

Vegyesek.

Egyezmény Spanyolországgal. — Gulyabeli szarvasmarha

árverése Mezőhegyesen. — Egy új gyümölcs telep.

— A jó víz tűz eloltására. — A kassai amerikai

szőlőtelep árjegyzéke. — A bortermeles az egye-

sült államokban. — Eladó szőlővesszők. — Hasz-

nos házi szer. — Szőlőtelepítésre alkalmas telep

keresés.

Piaci értesítő.

Körültekintés.

(A mezőgazdasági érdek képviselő szervezetének II.)

Múlt számunkban már foglalkoztunk a mezőgazdasági érdekképviselő szervezetének érdekében kidolgozott javaslattal és pontonként haladva, tárgyaltuk annak hatodik részét is.

A fonalat most ugyanezen pontnál vesszük fel, mert meg kell emlékeznünk még a fokozatos érdekképviselő javasolt pénzforszáraitól is.

Ezt mi igen fontosnak tartjuk, mert megfelelő jövedelem nélkül az egész érdekképviselő csupán a levegőbe épített vár volna, mely önmagától szétfoszlik. Ámde éppen azért ennek alapját úgy szeretnők lerakva látni, hogy ez az érdekképviselő létrejöttét és fenmaradását biztosítsa és azt hova tovább jobban kifejlessze.

Azt mondja a javaslat: „A községi kör tagdíja havonként 10 kr., vagyis évenként 1 frt 20 kr.“

Tovább a járási gazdakörre nézve hogy: „Tagjai: a községi körök elnökei (díjtalanul) és a községi körök két kiküldött tagja (díjasok) és bármely, a járás területében lakó gazda, vagy gazdaság iránt érdeklődő. Tagdíj havonként 20 kr., évenként 2 frt 40 kr.“

A megyei gazdasági egyesületre nézve pedig szintén az mondatik, hogy ennek „tagja lehet minden a megye területén lakó vagy birtokkal bíró gazda, vagy a gazdasági kérdések iránt érdeklődő polgár. Azon kívül tagjai a járási gazdakörök kiküldöttjei. Évi tagdíj 4 frt.“

Kerületi szervezetről a javaslat nem gondoskodván, erről, ez uttal, mi sem szólunk. Így

még csak a legfőbb forumról, az országos gazdasági egyesületről kívánjuk fölemlíteni, hogy annak a javaslat szerint: „tagja lehet bármely gazda és a gazdaság iránt érdeklődő egyén és tagjai a megyei gazdasági egyletek kiküldöttjei. Tagdíjról nincsen említés, de feltehetjük, hogy hallgatag értetik a jelenleg érvényben álló összeg, a mi évenként 10 frt.

A gazdasági érdekképviselő javasolt új szervezetének első jövedelmi forrását ezen tagdíjak képeznék. De lássuk, hogy vajjon minő terhet róna ez az egyesek vállaira és remélhetjük-e, hogy ez alapon a célba vett szervezet létrejön?

Minden birtokos tagja valamely községnek, járásnak, megyének s végre az országnak, tehát ugyanazon birtokos tagja kellene, hogy legyen a gazdaköröknek, valamint a megyei és országos egyleteknek is, ha csak ez nem úgy képzeltek, hogy a birtokosok majd felosztják egymás közt, hogy ki legyen a köröknek vagy egyik-másik egyesületnek tagja, a mi képtelenség.

Az érdekképviselő tehát a következő teher hárulna az egyes birtokosokra: a községi gazdakör tagdíja 1 frt 20 kr., a járási gazdakör tagdíja 2 frt. 40 kr., a megyei gazdasági egylet évi tagdíja 4 frt., vagyis összesen 7 frt. 60 kr. Alig hihető, hogy az egyes megyékben sok olyan gazda akadna, a kik ezen csekélynek éppen nem nevezhető terhet önként magukra vállalnák, a midőn tapasztaljuk, hogy még a csekélyebb díjak is mily nehezen folynak be. Tehát hogyan jönnek létre akkor a tervbe vett körök és egyletek? Ha azután még az országos gazdasági egyesületnek is tagja lesz 10 frt évdíjjal, az évi teher 17 frt. 60 krt. teend De hagyjuk ezen utóbbit, minthogy ez ugyis ambíció kérdése és az országos mozgalmakban részt venni hivatott nagy birtokosok és vagyonos egyének föladatát képezi, a kik ezen teher alatt nemcsak hogy össze nem roskadnak, hanem meg sem érzik és maradunk a megyénél s az annak keretén belüli érdekképviselőnél.

Legyen az érdekképviselőnek bárminő formája, az csak akkor állandó hivatásának magaslatán, ha igazában és folyton az összeség érdekében cselekszik, ha az által kis és nagy birtokos egyaránt ügyeinek előmozdítását látja. Ámde éppen azért mi sehogy sem tudunk megbarátkozni azzal, hogy az összes gazdaközönség érdekéért ezen osztálynak csupán egy része, a nagyobb birtokosok hordozzák évről-évre a terhet és hozzanak áldozatokat, a kik t. i. bár jószántukból, de azért is, mert tőlük a társadalom többet követel, az egyes egyleteknek és köröknek tagjaivá lennének, a míg a kis birtokosság ezen teherhez

való hozzájárulás nélkül, csupán a nyújtott előnyöknek maradna élvezője.

Ezen elvből kiindulva mi a tagsági illetékeknek ezen lépcsőzetes, de minden tételével ugyanazon egyének vállaira nehezülő megállapítását el nem fogadhatjuk. Azt sem óhajtjuk, hogy tán az összes birtokosság egy újabb teher alá kényszeríttessék bármely czímen, mert már eddig is elég nagyok a terhei, hanem igenis kívánjuk és az állam érdekében fekvőnek tartjuk, hogy a meglévő és a gazdaközönség által fizetett állami adó szolgáljon az érdekképviselő föjvedelem forrásául.

Folyton azt prédikáljuk a kik szakismertek terjesztésével foglalkozunk, úgy előszóval, mint szaklapjaink hasábjain a gyakorlati gazdaknak, hogy a földből ne csak kivonják folyton termelvényeikkel a termő erőt, hanem az elvontakat pótolják is vissza, mert földjük különben kimerül. Es tényleg sok kultur gazdaság van, a melynél a visszapótlás igazi észszerűséggel történik és az évi tisztajövedelemnek egy jelentékeny százalékát képezi. Ismerünk uradalmakat, a melyek évi tiszta jövedelmük 20%-át rendszeresen visszaadják a gazdaságnak, Ezeknek a jövedelme nem is ingadozik s nem mutat 50-60% visszaeséseket egy-egy rossz időjárás következtében.

Hát ezen természeti törvény alul tán kivételt képezhet az államgazdaság? Annak nem kelpótolni az őserőt, hogy ki ne apadjon? A mi véleményünk az, hogy az államgazdaságnak ép ugy föladata a visszapótlás, mint bármely mezőgazdaságnak, hisz ez is a mezőgazdaságból meríti legtöbb életnedvét; de nem olyan alamizsna mennyiségben, mint az a javaslatban proponáltatik, mert az állami földadónak 1%, vagyis kikerekített magas számokban kifejezve 350 ezer forint, a 12761 községgel és a 48¹/₂ millió kat. hold földdel, meg a 33¹/₂ millió földadóval szemben oly potomság, hogy azt nevésségesnek kell tekintenünk. Ebből átlag egy községre jutná 30 frt, tehát, hogy a javaslatban felsorolt üdvös célok bár részben is megvalósíthatók lennének, a magán áldozatkésztségnek oly mérvben kellene nyilvánulnia és ez által az állam feladatát az egyeseknek átvállalni, hogy annak hordozását lehetetlennek tartjuk.

Véleményünk szerint a cél elérése csak úgy lesz lehetséges, ha a földadónak nem egy, hanem legalább három százaléka, tehát egy millió forint fog a mezőgazdaság fejlesztésére az érdekképviselő rendelkezésére bocsátatni, mely nemcsak hogy nem fog elveszni, mint az ágyukba öntött milliók, hanem egy pár év alatt kétszeresen visszatérül az állam kasszájába.

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÉNSAV-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: csontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomassalakot, chilisalótromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébet tér 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Mindennemű

műtrágya.

Thomas-
salak.

Ezen állami visszapótlás okszerű felhasználására, illetve befektetésére megfelelő szervezetel egyedül a gazdasági egyletek lehetnek hivatva, a melyeknek, a mint az jelenben is látható, a megye intelligens gazda elemeiből tömörült tagjai, csupán azért fizetnének a közügy oltárára tagdíjat, hogy ez által a vezérszerepre maguknak a jogot megszerezzék.

A járási és községi gazdakörök pedig minden külön tagdíj nélkül a megyei egyletekből, azaz ezeknek a tagjaiból kellene, hogy alakuljanak, analog az egyletek kebelében létrejövő szakosztályokhoz. Felfelé pedig a megyei egyletek küldötteiből, csupán az egyletek anyagi hozzájárulásával, valamint az ide önként belépő egyesdíjat fizető tagokból alakuljon a *kerületi képviselő* s ezekből hasonló módon az *országos képviselő*.

Ezt a láncolatot tartjuk mi az érdekképviselőt megoldására alkalmasnak, a szabadtársulás elve alapján. Egyedül ezen az alapon és a jelzett arányú állami visszapótlás mellett tartjuk a céljt teljesen elérhetőnek, másként nem. A javaslat szerint épen nem, mert miként kimutattuk annak alapja nemszilárd és így nem épülhet azon állandó alkotás. Ha az állam veszi a kezébe az ügyet és saját közegei által a gazdaközönség mellőzésével fog törekedni, azt megoldásra juttatni, az általunk jelzett visszapótlást, ha sikert akar, akkor is meg kell tennie. De mi azt a tulságos gyámkodást és poráron való vezetést, hogy az állam a gazdasági érdekképviselőt megalkotása és főtartásánál a független gazda elemet mellőzze, Magyarország intelligens gazdaközönségére megalázónak is tartjuk egyrészt, másrészt pedig alig is képzelhető igazi érdekképviselőt a gazdaközönség hozzájárulása nélkül.

A fentebbiekben megtettük észrevételeinket a javaslat hetedik részére is. Ennek többi részeivel bővebben nem foglalkozunk ezuttal — tán lesz még alkalmunk rátérni — hanem azt megjegyzés nélkül nem hagyhatjuk, hogy az, a mi a nyolczadik és kilenczedik részben a gazdasági egyletek tisztviselőinek bizonyos okok miatt, egy az egyleteken kívül álló bizottság és a földmívelési miniszter által eszközölni javasolt *vizsgálatát, felfüggesztését, elmozdítását, új vázlatok elrendelését* stb. illeti, furcsa színben tünteti föl a szabadtársulás alapján új életre hivaedó és saját vagyonnal bíró azon egyleteket, a melyekről a javaslat a tizenegyedik részében az mondatik, hogy: „a meglevő egyletnek az átalakulás által *függetlenségük nem csorbítottatik, hatáskörük tágul, és vagyoni helyzetük biztosítottatik.*“

Sz. P.

A cukorrépa termelés kérdéséről.

Ifj. dr. Miklós Gyula ur az országos gazdasági egyletben nagy érdekű felolvasást tartott cukorforgasztásunk, gyártásunk és cukorrépa-termelésünkről. Ezen felolvasást, Királyhágón inneni birtokos társaimnak érdekében, nem hagyhatom némely észrevétel nélkül. Állításait és adatait arra nézve, miket a cukorforgasztás és gyártásról mond, a kérdés ezen oldalával nem levén ösmerős, helyeseknek fogadom el. Egyszerűen konstatálva azon örvendetes tényeket, miszerint a cukor fogyasztási adó helyes reformálása következtében, cukorgyártásunk és cukorrépa termelésünk, oly lendületet vettek, hogy saját cukor fogyasztásunk $\frac{1}{6}$ -át magunk gyártotta cukorral fedezzük. És ennek következtében az állam cukor adó jövedelme, mely 1887-ben 2.391.278 frt $5\frac{1}{2}$ krt tett, mult évben már 4.206.179 frt $17\frac{1}{2}$ krra emelkedett. Elfogadom mint tény, miszerint a répanak 10%-os cukor tartalma, és a gyárban mmázsánként 90 kr. ára, végül egy mmázsa nyers cukornak 5 frt gyártási költsége mellett (miből 1 frt 50 kr, vagyis 30% számítottak szellemi munkára) a gyár képes összes üzem kiadásait, a befektetés 10%-os törlesztését, az egész befektetési és forgó tőke 4%-os kamatját, kihozni, már a nyers cukornak métermázsánként 14 frt ára mellett. Mind-

ezen adatok, ha helyes számításon alapuló tények, igen örvendetesnek mondhatók, mert cukor-iparunknak és cukorrépa-termelésünknek, ezen pénzügyi és mezőgazdasági szempontokból annyira fontos két üzemnek, még tetemes fejlődésre képes voltáról tesznek bizonyosságot. Ha a cukor gyárak és répa termelők érdekeinek, helyes összeegyeztetésére megtaláljuk az utat.

Ifj. dr. Miklós Gyula ur felolvasásának ez lett volna a célja, de felfogásom szerint, tett javaslatát által, még elérve nincsen.

Mert bárha azokat a miket a termelési szerződésekről mond, hogy a szerződésekben minden félremagyarázhatatlan határozottsággal legyen megállapítva és a répa ár ne évenként megállapítandó cukor tartalom szerint határozottassék meg, mi évről-évre megújuló surlódásokra ad alkalmat, helyeseknek találom; még sem tartom elkerülhetőnek, a cukor tartalom tekintetbe vételét. Nem elkerülhető azért, mivel éppen a hol a répa-cukor tartalma 12% — 14%-ig fel megy, a televény szegényebb, kötöttebb talajokban, a termés mennyisége tetemesen csekélyebb, a termelés költsége jóval több. Ez az a tér, a hol clara pecta, képes lesz, boni amicikat létre hozni.

De mielőtt erre vonatkozó gondolataimat körvonaloznám, értekezőnek termelési számításait sem hagyhatom észrevétel nélkül, melyek, még a Királyhágón tul egyes vidékeink sem lehetnek helyesek. Lehetetlen, hogy midőn egy magyar (= $\frac{3}{4}$, katastralis) holdon, — 100 holdon való termelés mellett — a cukor-répanál, mint trágya utáni harmadik terménynél, 120 mmázsa átlag termést vesz fel, helyes legyen az első terménynél — dohánynál, 6 mmázsát, a második terménynél — buzánál, 6 métermázsát és a negyedik terménynél — árpánál, 5 mmázsát venni fel, átlag termésnek.

Mi nálunk, zordonabb bérczes erdélyi részünkben, Wanzlebeni cukor-répából, (mert Vilmorint termelni kötött talajunkban botorság volna), a mely földben átlag megterem 160 mmázsa cukorrépa katastralis holdonként, ott, mint első terményül dohánynál, 10 mmázsa, mint második terményből, buzából 12 mmázsa, mint negyedik terményből, árpából 9 mmázsa, és lóherből $2\frac{1}{2}$ mmázsa átlag termésre bizton számíthatnánk. Szerintem az aránylagos brutto jövedelmek volna, ha a cukorrépa 160×85 kr., levél és esonk 2 frt = 138 frt, akkor buza 12×7 frt szalma 2 frt = 86 frt, dohány 10×18 frt = 180 frt, árpa 9×6 frt, szalma 2 frt 56 frt, lóher $2\frac{1}{2} \times 45$ frt, szalma 6 frt = 118 frt 50 kr. De, bárha a termési arányokat helyesen felvettéknek vélem így, 100 holdas területeken, ily átlag termések és brutto bevételek nálunk alig fordulnak elő, talán legjobb karban levő váltó gazdaságokban, kisebb területeken lehetők volna. Ilyeneket is kétlem, hogy bár ki is, ezen terméseket másnak biztosítani hajlandó lenne. Ebből látható, hogy az értekező, egyes termények után felvett brutto bevételi arány számításai, nem lehetnek helyesek. Nálunk kötött talajunkban, cukorrépából, magasabb területeken jó erőben levő földben, sem várható katastrális holdanként, 120 mmázsa átlag termésnél több. A termelés költségei szintén eltérnek értekező számításától. levén egy katastrális holdon kétszeri őszi szántás 10 frt, tavaszi szántás vagy grubberezés 3 frt, vetés-maggal 6 frt, 3-szori kapálás egyezés 20 frt, kiszedés, tisztítás — gyakran novemberi sárban — 18 frt, szekerre rakás fuvar, napi kétszeri szállítás mellett 16 frt, felügyelet, ellenőrzés, gép és szekér romlás 8 frt, adó 1 frt 50 kr; összes költség, bér összesen kívül, melyet viszonyai szerint mindenki hozzá számíthat: 82 frt. 50 kr, mivel nálunk 85 kr ár mellett, átlag 104 frt brutto bevétel áll szemben. Marad tehát, bérösszeget is bele értve, 21 frt. 50 kr. jövedelem. Ezen jövedelmet hasonmianőségű földben, bármely más termény is megadja, új befektetések, üzemi komplikációk és a gazda nyugalma zaklató, kényszer helyzetek nélkül. Pedig számításaimban, ásvány trágyaakra nincsen felvéve semmi, holott ezeket állandó termelés esetén, a számításból kihagyni nem lehet.

Erdélyi részünkben tehát, az ifj. dr. Miklós

Gyula ur által indítványozott, bizonytalan, öt évi átlag szerint, a répa méter mázsája után, $\frac{9}{10}$ krt tevő csekély 5%-os részletetése, a termelőnek, a 14 forinton felül elért cukorár nyereségből, nem elég, a termelés fokozásának elérésére. Felfogásom szerint, ha valamit elérni akarnak, már magában ezen részletetést a termelőnek a nyereségből, legalább 20%-ra kellene felelmelni, úgy is, a cukor árak emelkedését rendszeren a gyenge répa termések idézik elő. De még a cukorár nyereségből általam ajánlott 20%-os részletetés sem gondolom, hogy képes lenne elegendő vonzerőt gyakorolni, az eddigi szerződési rendszerek mellett. Annyival inkább nem, mivel a már felhozottakon kívül, még tekintetbe veendőnek vélem azt is, miszerint a cukor gyártás alap számítételei, egy m. mázsa nyers cukorért 14 frt. ár, és az ennek előállítására szükséges répa 9 frt. ára mellett, 10 év elatt, befektetési tőkéje teljesen törlesztve lesz. A tíz év folyamán, az egész befektetési és forgó tőke 4%-os kamatja folytonosan egészében fedezetet nyer és ezen felül a gyártási költség 30%-ka, szellemi munkára van számításhoz véve holott a befektetési tőke, egyes részletein kívül, 50 évig is fenn marad, magassága minden évben 10%-kal apad, és a szellemi munka ily magas megfizetése, a vezető nagyobb részvényeseknek, nagy mérvű díjazását kell, hogy magában rejtsse. Ugy, hogy már magában az üzemköltség felállított tételében, valójában a befektetési tőkének nem 4%-os, hanem kétszerte is több százalékos kamatolása éretik el. Minélfogva, nem tartom alaposnak azon állítást, miszerint a gyároknak fennállhatására elkerülhetlen lenne, hogy egy m. mázsa nyers cukor előállítására szükséges cukor répa, helyt a gyárban 9 forintnál többbe ne kerüljön. De ha ezt elfogadjuk is alapul akkor is a gyár, midőn a répat bővebben termő folyó melletti vagy más televény földek, 10% cukrot tartalmazó répájáért, 85 krt adhat, a kevesebbet termő kötött talajok 11%-os répájáért 94 krt, 12%-osért 102 krt, 13%-osért 111 krt, 14%-osért 120 krt. fizethet, így is egy mmázsa cukorhoz szükséges répa a gyárban 9 frtba kerülve Ennélfogva, ha a gyár magának be nem vallott jövedelmet szerezni nem akar, ezen árakat, saját számításai szerint is, kára nélkül megfizetheti, fentti cukor tartalmak mellett.

Mindezek alapján, ha komolyan akar tétetni valami a répa termelés emelésére, a nyereség 20%-ában részletetésen kívül, határozottan körvonalozott, feltétlen kölcsönösségen alapuló, 4—5 évnél nem hosszabb időre szóló, termelési szerződésekre van szükség, melyek a termelési hely cukor tartalom átlagát, elébb jelzett árakkal díjazják. A cukor tartalom átlaga két-három éven át közösen tétetett vizsgálatok alapján lenne, meg egyezés útján, megállapítandó. És mindkét fél biztosítása érdekében, fenntartandó lenne a jog mindkettő részére, hogy két egymásutáni év hitelesen igazolt minőségi eltérése alapján, minőség kiigazítást követelhesse, s annak a másik fél által el nem fogadása esetén, a szerződést felbontassa.

Ezen kettős intézkedésnek őszinte keresztül vitele és az egymás szemébe porhintas törekvésének teljes mellőzése lesz nézetem szerint egyedül képes cukorgyár és cukorrépa termelő közt, az érdek közösség érzetét meg alapítani, s a cukorrépa termelést tetemesen emelni.

Idb. Zeyk József.

A bécsi gyümölcs piacáról.

I.

(G. V.) Mielőtt a bécsi gyümölcs piacra szokványairól és egyéb megfigyelni valóiról tüzetesen megemlékeznék, igen fontosnak és szükségesnek tartom az érdeklődőket mindennel arról tájékoztatni, hogy mely alma- és körtefajok fordulnak meg leginkább az itteni nagy piacon? vagyis más szóval: mely fajok a legkeresettebbek? Igen természetes, hogy a rendelkezésre álló hivatalos és hiteles forrásból e célra

csak azt használom fel, a mi Erdélyben is elterjedt és ismeretes, vagy legalább az erdélyi gazd. egyes kertészeti szakosztálya által rendezett tárlatokon és izléseken szerepelt, elhagyva tehát mindazon speciális fajt, mely különleges termelési vidékének sajátja és a Királyhágón túl vagy ismeretlen, vagy nem megfelelően fejlődik, mint például (hogy csak egy igen jellemzőt idézzünk azokból) a steierek büszkesége: a masánczki, melylyel itt versenyezni akarni valóságos örültség lenne, — hiszen különben sem szorultunk rá!

A fajok felsorolása azon időszaki sorrendben van adva, a mint azok a bécsi piacon megjelennek, Erdély éghajlata itt bizonyos kését okoz, mit talán a huzamosabban tartó vásárolhatóság kompenzálni fog. Az árak különként vannak ugyan, de *nagybani eladásra* értve, ingadozásuk az időjárás döntő befolyását tüntetni fel! A termelési vidék megemlítése nem annyit jelent, mintha a kérdéses faj csakis ott teremne, máshonnan is ide nem jutna, hanem azt akarja kifejezni, hogy a nevezett fajjal első sorban és nagyban az illető vidék látja el a bécsi piacot. Ezeknek előrebocsátása után fogjunk már most a dologhoz.

A *nyári piros calvil* már júliusban itt van, hol 10—40 krajczárral fizetik; vidéke Délmagyarország.

Piros nyári rambur, igen keresett konyhai gyümölcs, egy hónappal később jelenik meg, ára — mert igen nagy — 28—30 kr.; termeli Sopron és Pozsony vidéke.

Piros őszi calvil, a piacon Málna-alma néven gyakoribb, augusztustól octoberig áll helyet, ára 10—20 kr.; küldi Kecskemét, Pozsony, Bécs és Felső-Ausztria.

Téli Fehér tafota, szeptembertől februárig 16—36 krig kél; szállítja a két ausztriai hercegség, Styria és Magyarország.

Szürke őszi renet, (bőralma néven) októberben kezdve újévig fordul elő, ára 10—25 kr., vidéke Styria és Alsó-Ausztria.

Danczigi szeges, októbertől februárig 10—kron kapható. E fajnak elterjedtségét bizonyítja, hogy majd minden termelő vidékről, tehát Magyarországról is bővíben küldik. Nevezetes, hogy

a *Téli arany-parmán* teljesen azonos adatokat szolgáltat. Ime egy példa, hogy a nagy vásárló nem a minőség szerint ítél!

A *Piros stettini* októbertől februárig kínálkozik 10—25 krajczával a vételre, mindentűn előzőnli a piacot.

A *Fehér téli calvil* a bécsi piac legdrágább vendége s majdnem egy félesztendőt (november-april) tölt itt, ára darabonként és *nagyban* 30 krtól 1. frt 50 krig emelkedhetik; igen, de itt Franciaország is a küzdőterre lép és küldi íz- és zamatonküli óriásait, rengeteg pénzt zsebelve értük; míg Magyarország jó, de csak közepes nagyságu példányokkal szerepel.

A *Parker peppin*-je másodszor is mint bőralma lép fel, még pedig november-januárban 16—36 kros árban, hogy miért legyen ennek szállítása a steierek szabadalma. holott Erdélyben is kitűnő terem? nem értjük.

A *Piros Pogácsaalma* októbertől márcziusig többek között a Dunántúl szolgáltat nagy mértékben, de messziről alig lesz küldhető, mert már 8 kron kapható és a 20 kron csak ritkán megy túl.

Az *Orleansi renet* december és januárban 20—30 krtól talál vevőre, miben Magyarország teljességgel nem működik közre, tehát megint egy: miért?

Az *angol arany peppin* december-márciusban 15—30 kr. evvel sem vagyunk képviselve, valamint a körülbelül egy értékű

Champagnei renettel sem, mely egy hónappal tovább kapható, mindkettő érdemes hazai felkarolásunkra.

Az említett almákon kívül vannak még egyes fajok, bár nem évről évre és csekélyebb mennyiségben. Ezekből is kiragadva a bennünket érdeklőket, felsoroljuk az *anandsz*, *karmelita*,

angol kórodai és kasseli nagy renetet, a *királyi kurtaszdrut*, *piros téli galambkát*, *szercsikát*, *czigányalmát* stb.

A körték sorozatából a nyáriakhoz hozzá sem szólhatunk; hisz még a kora ősziak is akárhányszor anynyira nyakunkra érnek, hogy nem tudjuk, mit csináljuk velük.

A *szürke őszi vajkörte*, a piacon Izenbart néven nagyon keresett, már augusztusban található s néha novemberig is eltart, ára 15—40 kr.; Magyarország sokat szállít

Fehér őszi vaj, vagyis a nép nyelvén *császárkörte* szeptembertől novemberig a legkedveltebb gyümölcs, áraban az előbbivel egyezik, a szomszédos megyék nagy mennyiségben értékesítik.

A *Diel vajkörte* csak hat hétig szerepel (október-november), 20—40 kros áraban, hazánkból nem igen jön; épen úgy, mint *Liegel vajkörte* sem mutat forgalmat.

Az *Angoulêmei hercegnő* rangjához illően darabszám október-novemberben 20—60 krtól, a *Hardenpont vajonca* egy hónappal később és tovább szintén darabonként 1 frtig is felmegy, a szállítók között hazánkat felsorolva nem találjuk!

A *Virgulics* elég kedvelt, pedig mennyi nálánál jobb van, ugyancsak novembertől februárig 16—40 kros árban. Magyarországból sok jut eladásra.

Vége a *Téli esperest* említjük meg, mely decemberben lép a színhelyre és csak május-januusban válik meg attól darabja 20—50 krtól. ér, vele hazánk is versenyképes.

Csekélyebb jelentőséggel bírnak a bécsi piacon a következő körtefajok u. m. *Boskobakja*, *Clairgeau*, *Napoleon vaj*, *Passatutti*, *Bezy de la Motte* stb.

Ezen adatok összegyűjtésével a Királyhágóntul érdekklődőknek és kivált az erdélyi gazd. egyesletnek anyagot kívántam nyújtani annak megfontolására és megítélésére, hogy gyümölcstermelésük jelen állapota mennyiben teszi kívánatosá vagy engedi meg a Bécsben való értékesítést, ismételten hangsúlyozva, hogy egyelőre csakis a nagy nyílt piac fajait és árait tárgyaltam, a csemegegyümölcs ár- és egyéb viszonyaira majd befejező cikkemben fogok reá térni.

Nagyon nem szeretném, ha valaki az itt leirtakból azt olvasná ki, hogy kizárólag a felsorolt fajok valamelyikével számíthat a bécsi piacon sikerre mással nem. Sőt ellenkezőleg: megvagyok győződve, hogy az erd. gazd. egyeslet kertészeti szakosztálya szívesen magára veszi azon hálás munkát, a fentiek nyomán per analogiám meghatározni, mely fajokkal kell és lehet a névsort még kiegészíteni. Nem szükséges, hogy az mind Batul legyen, kerül itt majd kész vevője a szemrevalóbb Jeges és Páris, a Török muskotály és Muntineszkónak is, mely itt mind, vagy legalább nagy részt, ujdonság számba fog menni. Épen azért ne feledjünk egyet!

Ha két merőben tanulatlan lovat egymásmellé fogok, az megjár kocsis bravournak; — számító. óvatos gazda az ujoncz mellé kipróbált párt ad, vagy (a mire szintén van példa) azt csak harmadiknak köti oda. — szókratónak. Így kell tennünk az idegen piacokon nekünk is! Ha mind ujdonsággal rohanjuk meg, alig fogjuk munkánknak hasznát látni; de ha a már kipróbált, ismeretes fajok mellett, a szokatlant egyelőre csak mint lógost vezetjük be, biztosra vehetjük, hogy célt értünk, anyagilag is jutalmazó lesz. Tehát türelmes tapintattal kell eljárunk és simulnunk a már nyilvánult izléshez, mert ily térfoglalásnál nem az a kérdés, hogy *mi van nekünk eladó?* hanem az: *mit vesznek meg?*

T. Olvasóinkhoz.*)

Lapunk f. évi első számában arról értesítettük volt t. előfizetőinket, hogy számukra a „Méhészeti Közlöny” ez évben nem mellékelhet-

*) Törzsük és felhalmozódott sürgős közleményeink miatt — több számon keresztül késett. Szerk.

jük lapunkhoz, mert annak átengedése iránt az erdélyrészi méhész-egylettel megegyezésre nem juthattunk. De megnyugtató tudattuk egyúttal azt is, hogy más uton fogunk gondoskodni méhészeti olvasmányok iránti igényeik kielégítéséről.

Az itt jelzett értesítésünk után azonban nem sokkal az ügy fordulatot vett és már lapunk 3-ik számával a „Méhészeti Közlöny” 1. és 2-ik számát szétküldöttük, valamint megkapták olvasóink már a harmadik számot is.

Nem vagyunk barátai annak, hogy a házi szennyes mosását a nyilvánosság előtt végezzük és azért készséggel engedtünk a „Méhészeti Közlöny” t szerkesztője abbeli kérésének, hogy az ezen ügyben alólírott és az erdélyrészi méhész-egylet között fölmerült vitás ügyet lapjainkban ne említsük, miután az ugy is kedvező megoldást nyert. Hanem maradjunk hallgatagok, mint ha fenakadás nem is történt volna. Készséggel engedtünk ezen kérésnek annak dacára, hogy a lapunk első számában közölt értesítésünk folyományaképp, az előbbi viszony helyre álltáról az „Erdélyi Gazda” olvasóit tájékoztatni igenis indokolt volt, mert a békét, ha csak lehet, fentartani óhajtjuk.

Az azonban egészen meglepett, hogy ennek dacára a „Méhészeti Közlöny”-nek, néhány nappal később megjelent második számában, a szerkesztő jegye alatt, a méhész-egylet igazgató választmányának ezen ügyre vonatkozólag oly irányú határozata közöltetik, a mely a valóságnak mindenben meg nem felel. mert a határozat nem tükrözi vissza hűen a történeteket, vagyis abba azok, a mik a méhész-egyletre nem hízegők — fel nem vették és saját magát áldozatkésznek és nagylelkűnek tünteti fel egyrészt, másrészt pedig az „Erdélyi Gazda” szerkesztő-kiadóját önzőnek és kapzsinak.

Tartozunk magunknak és olvasóinknak is azzal, hogy ezt értéke szerint, csupán a tények felsorolásával helyre igazítsuk — ha már a nyilvánosság elé hoztatt az ügy — és nagyon sajnáljuk, hogy betegség és más irányú nagy elfoglaltságunk miatt, ezt csak most tehetjük.

A tények ezek:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet néhány éven keresztül az erdélyrészi méhész-egylet közlönyét: a „Méhészeti Közlönyt” is a saját lapjával: az „Erdélyi Gazdával” együtt saját költségén nyomatta és küldötte szét a méhész-egylet tagjainak is. 1891-re azonban ezen viszony felbomlott. Az „Erdélyi Gazda” átalakuláson ment át, heti lappá lett, kiadása az e titkár-szerkesztőnek adatott át, a „Méhészeti Közlöny” pedig, mint már kifejtett *anyaméh* szárnyára bocsátatott. Azaz, hogy nem egészen, mert a gazdasági egylet ennek kiadásához évi 150 frt subventióval járult, kikötvé, hogy a M. K. viszonzásul a gazd. egylet tagjainak is küldésék meg. Minthogy azonban a méhész-egylet még több támogatást akart a gazdasági egylettől, az „Erdélyi Gazda” alólírott szerkesztő-kiadója, hogy ezen 1890. december havában folyt diplomatiái tárgyalásnak végett vessen, miután a „Méhészeti Közlöny” az E. G. előfizetőinek is átengedett, kijelentette, hogy a M. K. azon példányainak a fölülnyomási költségét is megfizeti, a melyek az erdélyi gazdasági egylet tagjainak küldetnek, a mit a méhész-egylet a gazdasági egylettől óhajtott volna megnyerni. Így a Méhészeti Közlöny 1891. év folyamán alólírottan 150 frt 40 kr. nyomdai költséget okozott. A mellett pedig az, hogy az *Erdélyi Gazdával* küldetett szét, közel 300 tagnak a 30 kr., az év folytán mintegy 90 frt megtakarítását eredményezte a méhész-egylet részére.

Minthogy ilyen áldozatot alólírott a folyó évre nem hozhatott, még a múlt évben jó idején kijelentette, a méhész-egylet megbízottjának, hogy a M. K. azon példányainak fölülnyomási költségét hajlandó megfizetni, a melyek az E. G. előfizetőinek küldetnek, ha az, a gazd. egylet tagjainak, az E. G.-val való megküldése fejében, az előfizetők részére továbbra is átengedettik, de a gazd. egylet tagjainak küldendő példányokét nem.

Erre a következő határozat hozatott:

Jegyzőkönyvi kivonat,

az Erd. Méhész-egylet 1891. decz. 19-én tartott vál. gyűlésének jkönyvéből.

Elnök: *Bodor László*, alelnök.

Jegyző: *Szentgyörgyi Lajos*, főtítkár.

102. A Méhészeti Közlöny szerkesztője Turcsányi Gyula előadja, hogy Sz. Szakáts Péter gazd. egyl. titkár ural érintkezvén, ennek megbízásából értesíti a méh. egylet választmányát, hogy az Erd. Gazd. egylet a hozzá intézett kérésünkre azon határozatot hozta, miszerint: az 1890. évben hozott határozat értelmében kiutal a Méh. Közlöny költségeinek részbeni fedezésére 150 (százötven) frtot. A kiutalt összegért egyletünk az Erd. Gazdasági egylet tagjainak köteles a Méh. Közlöny egy-egy számát külön díj nélkül kiszolgáltatni. Ugyancsak Sz. Szakáts Péter titkár ur kijelentette azt is, hogy a tavalyi viszonyt, mely reá nézve hátrányos volt: továbbra fenntartani nem kívánja.

Határozatlik, hogy az Erd. Gazd. egylet határozata köszönettel vétetik tudomásul s egyletünk gondoskodni fog, hogy a köteles példányok az Erd. Gazd. egylet t. tagjai részére pontosan kiszolgáltassanak; az Erdélyi Gazda t. szerkesztőjére való tekintettel azonban kimondatik, hogy: vagy tartsa fel az 1891. évi állapotot 1892-re is, vagy fizessen az ő előfizetői számára szükséges példányokért *1 frt 30 krt* százanként. Megjegyeztetvén, hogy az Erd. Gazda részére a M. K. ugyanolyan minőségű papírra fog nyomtatni, mint azt 1891-ben a Gazda szerkesztője nyomatta.

Ezen határozatról tkt. Sz. Szakáts P. titkár-szerkesztő ur jkönyvi kivonatban értesítetteti határozatlik. K. m. f.

Bodor László s. k. alelnök. *Dr. Kömives Gerő* s. k. m. titkár.

A Méhészeti Közlöny fölülnyomási költsége számonként és százanként 60 kr, tehát ebből a határozatból az tűnik ki, hogy a méhész-egylet a Méhészeti Közlönynek az Erdélyi Gazda előfizetői részére szükségelt egyes számai után százanként 70 krt óhajtott volna nyerni alólírottan azon 90 frton fölül, a mely az *Erdélyi Gazdával* való szétküldés után a méhész-egylet javára megtakarítatik, hogy abból a gazd.-egylet tagjainak, a 150 frt subventio fejében járó példányok fölülnyomási költségét megfizethesse és a gazdasági egylettől kapott 150 frt részére egészben megmaradjon, a mint ennek, a méhész-egylet egyik vezér férja alólírott előtt élőszóval kifejezést is adott. Vagyis egyszóval kényszer helyzetbe akartak hozni, hogy vagy így, vagy úgy fizessem meg mindazt, a mit a múlt évben saját elhatározásomból, önként teljesítettem.

Minthogy azonban ezen határozatot el nem fogadhattam, a viszony az E. G. és M. K. között felbomlott és más irányból gondoskodtam az E. G. előfizetőinek méhészeti olvasmányról.

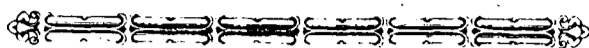
A méhész-egylet ügyeinek intézői azonban úgy vélekedtek, hogy ha nem is engedik át az E. G. előfizetői részére az előállítási áron a M. K.-t. azért az erdélyi gazdasági egylet tagjainak tartozom azt az E. G.-hoz mellékelve ingyen elküldeni és így a méhész-egylet részére megta- karítást eszközölni. Meg is próbáltak minden módot arra, de nem a velem való tanácskozás útján, hanem kerülő utakon s ha lehetett volna kényszer helyzetbe is hoztak volna erre.

De minthogy ez sem sikerült, alólírott pedig már is gondoskodtam volt előfizetőimnek folyóiratról és így a méhész-egylet abba a helyzetbe jutott, hogy kétszeresen veszíti el a külön expedálás által a vámon, mint a mit meg akart nyerni a réven s belátva tévedését és tulhajtott követelésének czéltalanságát: a biztos veszteség elkerülése végett és hogy az idegen versenyt kizárja, — járult hozzá a viszony helyreállításához.

Ezek tények, a mikhez bővebb kommentárt nem fűzök, hanem t. olvasóimra bízom, hogy ezek és a *Méhészeti Közlöny* f. ó. második számának homlokán közlöttek között a párhuzamot

megvonják, melyek után és előjelzett indokaimnál fogva, ezeket közölni kötelességemnek tartottam.

Sz. Szakáts Péter,
az Erdélyi Gazda szerkesztője
és kiadója.

Kormányintézkedések.

A földmivvelésügyi miniszter megküldötte a kolozsvári kir. főügyészség hatósága alá tartozó kir. törvényszéki fogházak kosárfonó ipar üzlete részére az 1892. évben szükséges fűz- vesszőkre vonatkozó kimutatást; e szerint a csik-szeredai kir. törvényszéki fogház iparüzlete részére 100 csomag hámozott, 25 csomag hámozatlan; az erzsébetvárosi kir. törvényszéki fogház ipar részére üzlete, 100 csomag hámozott; a gyulafehérvári kir. törvényszéki fogház ipar üzlete, részére 100 csomag-hámozott fűz- vessző szükségeltetik. Egy csomag 1000 szálát tartalmaz Megjegyzendő, hogy Csik-Szeredában csak azon esetben történhetik a megrendelés, ha a vesző csomagonként 25=30 krajczárért Csik-Szeredában helyt adatik át, Gyula-Fehérváron pedig csak azon esetben, ha csomagonként 35 krért szállítatik.

A földmivvelésügyi m. kir. miniszter a jó gabona-vetőmag termelés föllendítésének előmozdítása végett idei 4345/IV/11. sz. alatt a következő leiratot intézte gazdasági egyletünkhöz:

Tudvalevőleg a gazdák a gabona neműeknek több érési fokát különböztetik meg, a melyek közül a „sárga érés” és a „teljes érés” az, mely a legfontosabb és az eladhatásra való tekintettel az érés utolsó fokát a „tul érés” nem igen engedik bekövetkezni.

A búzát illetőleg épp a szép, piacra való áru előállíthatása végett a teljes érés sem szokott bevértetni, hanem különösen az ország legjobb búzatermő vidékeiön azon van a gazda, hogy lehetőleg korán és gyorsan arassa le a búzáját és így finomabb, sikerben dusabb — ennek folytán jobban fizetett árut vihessen a piacra.

Ez teljesen helyes eljárásnak lenne mondható, ha mellette egy más igen fontos teendő folyton szem előtt tartatnék és ez a vetőmag termelés.

Azon országokban, a hol a mezőgazdasági kultúra a legelőhaladottabb, látjuk, hogy a vetőmag termelés és tenyésztése után a vetőmag mennyire nemesedett és a sok becses válfaja a gabonaneműeknek az e téren való haladás mellett élénken tanuskodnak.

Hazánkban csak néhány név említhető, kik vetőmag tenyésztés által érdemeket szereztek, de nem említhető olyan eredményes törekvés, melynek a buza *minőségének* javítása lett volna tárgya, pedig épp aratási eljárásunkra való tekintettel, mely által nem teljesen megérett mag is sok kerül a magtárba, mely külön nem szokott kezelteni és a melyből, ha elvettetik, oly resistens növény, mint a jól megérett magból nem mindig fejlődik, a vetőmag-tenyésztése igen fontos és szükséges eljárást képez.

Szükséges azért, hogy jó hírnevet szerzett búzáink ezt megtartsa és a nagy versenyben folytonos emelkedés által a legelső helyet magának biztosítsa.

Ezen fentebbiek valósíthatók lesznek, ha: ott a hol szükségeltetik, a hasznosnak bizonyult vetőmag-csere foganatosítva lesz; ha a gazdák — különösen az országnak kiváló buza termő vidékein a vetőmag termelésére nagy súlyt fektetnek és buza tábláik azon részeit, melyek a legszebb fejlődést mutatják, a legegészségesebbek és gyomoktól tiszták, a teljes érésig engedvén kifejlődni, akkor aratják, aratás után külön csépeletvén, külön osztályozva és megtisztítva használják vetésre, vagy mint „vetőmagot” bocsátják áruba olyanoknak, kik magcserét kell, hogy eszközöljenek.

Tekintettel buza kereskedésünkre, magas fokon álló malom iparunkra, mely csak kintinő

termény fölmunkálásával lehet igazán versenyképes, ezen kérdést igen fontosnak és a vetőmag tenyésztést melegen fölkarolandónak tartom. Reményilem, hogy a t. egyesület ügybuzgóan oda fog hatni: hogy működése területén az értelme- sebb gazdák példát mutattván, az okszerű vető- mag termelés, tekintettel a minőség nemesítésére, lényeges lendületet nyerjen.

Gyümölcs csemeték kiosztása. Gr. Bethlen András földmivvelésügyi miniszter a f. év tavaszán községek, iskolák és szegényebb lelkészek között 300,000 gyümölcs-csemetét osztat ki, jobbra oly vidékekre, a melyeken a gyümölcs- termelés fontossággal bír. Összesen 232 község részéül ily adományban. Ezenkívül több mint 10,000 ojtóvesszőt, továbbá a szegényebb felvi- déken, valamint a filloxera által elpusztított vi- dékeken — ezernél több ojtott gyümölcsfát is engedélyezett. A miniszter szándéka ezen csemete- kiosztást, az állami faiskolákban nevelt ojtványok kiosztásával együtt a jövőben még fokozottabb mérvben is eszközölni.

A földmivvelésügyi miniszter a mé- hészetről. A földmivvelésügyi miniszter a méhészet fejlesztése érdekében az erdővédeket és gátörö- ket, azaz olyan egyéneket, kiknek a méhészke- désre kedvező alkalmuk van-é s kiknek évi ja- vadalmazása a 300 frtot meg nem haladja, hogy e termelési ág tüzésére képessé tehesse, egy kis alapot szándékozik létesíteni, a melyből az elso- roltaknak a méhészeti felügyelő vagy ennek megbízásából a vándortanító által méhest rendeztet be, melynek berendezési költségeit az illetők 10 év alatt kamat nélküli részletekben törlesztenék. Végre azon lesz, hogy a méz, viasz és méhészeti eszközök elárusíthatására Budapesten központ teremessék, mely a kiviteli kereskedelemre is tū- vős befolyást gyakorolhatna.

Rövid szakközlemények.

A víz hatása a lóra. Egy ló 25 napig élhet eledel nélkül, ha vizet iszik, 17 na- pig eledel és víz nélkül és csak 5 napig, ha jó abrakot eszik és semmi vizet nem iszik. Lóval bánó emberek között azon eszme van elterjedve, hogy a ló naponként csak háromszor igyék. Ez bizony meglehetősen brutális eljárás, mert a ló gyomra nagyon érzékeny, és a legkisebb zavar lázas állapotba hozza. Sokan megteszik, hogy a lovat jól megabrakoltatják és öt órán át hajtják, a nélkül, hogy megitatnák; ez ép olyan, mint mikor valakinek ebédre sós halat adunk és meg- tiltjuk neki, hogy vacsoráig vizet ne igyék. Ha értünk valamit a lóval való bánáshoz és ha lo- vunkat egy kissé szeretjük, úgy itassuk lehetőleg óránként egyszer. Ha ezt megteszszük, nem lo- vunk iránt leszünk kegyelmesek, hanem magunk iránt, mert a ló többet fog dolgozni, egészsége- sebb lesz, jobban fog kinézni, kevésbé lesz haj- lammal betegségek iránt és tovább fog élni. Sok skeptikus ember, ki mindent jobban tud mint más, azt hiszi, hogy bolondok azok, kik a lónak gyakori itatását tanácsolják és azt mondja, hogy ezek a lovakat agyonitatják. Az okoskodás első pillanatra helyesnek látszik, de gondoljuk csak meg, nem-e inkább issza agyon magát a ló, ha öt-hat órai fárastó munka után a szomjhalálhoz közel itatjuk meg, vagy ha óránként adunk neki inni? Az embernél is így vagyunk. Ezelőtt 20 évvel a tüdőlobos betegeknek igen kevés vizet adtak inni és akkor is lágymeleg, míg a mos- tani orvosok azt írják elő, hogy a betegnek any- nyi jeges vizet adjanak, mint a mennyit csak kíván. A mi jó az embernek, jó az állatnak is. Cselekedjünk mindig józan eszünk és emberi ér- zelmeink szerint. Az a kocsis, ki kimerült, alig táplált és meg nem itatott lovat agyonostorozza, soha se panaszkodják, ha a gazdája rosszul bá- ník vele, mert ő alacsonyabb jellemű, kemé- nyebb a részvétben és nemtelenebb mint azon állat, melyet hajt és megérdemli, hogy a huma- nitás nevében megbüntettessék.

— **Hogy tartjuk el a tojást? Aktualis** kérdés a háziasszonyok körében s nem kevesebb gondot okoz, mint a báliruha színének a megválasztása. A polyva, törek, zab, rozs és hamu könnyen s olcsón beszerezhető anyagok s a leginkább is veszik igénybe, ezek azonban inkább a téli fagy ellen védik a tojást, mintsem hogy konzerválnák s a melegebb tavaszi idők beálltával bizony sok megromlik. Minél többet párologtat el a tojás vizéből, annál több levegő nyomul helyébe s annál nagyobb a megromlás veszélye. Ha tehát a levegőt távol tartjuk a tojástól, nem kell annak megrohadásától tartanunk. Amerikában sörétegre rakják le a tojást s több mint 8 hónapig marad frissen. Ez egy kissé költséges eljárás, mert a sóból bármily gondos kezelés mellett mégis csak veszendőbe megy valami. Sokkal olcsóbb ennél a gipsz alka azása. Vizmentes gipszből gipsztej készítenek s a tülbe burkolt tojást egyenkint bemártják. A megszáradt gipsz léghatlan réteget képez a tojás s az minden hátrány nélkül hosszabb ideig eltartható. Bármily módon rakjuk is le a tojást, ügyeljünk arra, hogy mindenkor szélesebb alapjával lefelé rakjuk le, mert a légbuborék így a hegyesebb csucsba jut s kisebb felületen érintkezik a tojás tartalmával, a tojás megromlásának valószínűsége tehát sokkal kisebb. A levegő nem mint fertőző működik közre és így a bajnak nem közvetlen oka, hanem oxigénjával bomlasztja meg a tojás kén- és foszfor vegyeit.

Vegyes közlemények.

— **Egyezmény Spanyolországgal.** A hivatalos lap közölte azt az egyezményt, melyet a kormány az 1891. február 1-én lejárt osztrák-magyar-spanyol kereskedelmi szerződés meghosszabbítása tárgyában Spanyolországgal kötött. Ez egyezmény következőleg hangzik: 1. §. A Spanyolország és Ausztria-Magyarország közt 1880. évi június hó 3-án létrejött kereskedelmi és hajózási szerződés meghosszabbítatik és 1892. évi június hó 30-ig érvényben marad. 2. §. Ezen meghosszabbítás hatálya nem terjed ki az osztrák vagy magyar származású szesze és alkohorra, a mely után a Spanyolországba való bevitelnél a f. évi február hó 1-én hatályba lépő vámtarifákban megállapított vámok fizetendők. Önként értetik azonban, hogy a jelen megállapodás tartama alatt az említett árucikkek semmi esetben sem vehetők magasabb illetékek alá, mint azok a legalacsonyabb illetékek, a melyek alá a Spanyolországba való bevitelnél azon államokból származó szesz és alkohol esik, a melyeknek kereskedelmi szerződése f. évi február hó 1-én lejárnak és 1892. évi június hó 30-ig meghosszabbítatnak. 3. §. Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni és a jóváhagyási okmányok Bécsben minél előbb ki fognak cseréltetni. Jelen egyezmény f. évi február hó 1-étől kezdve lép életbe.

— **Gulyabeli szarvasmarha árverés.** A mezőhegyesi m. kir. áll. ménésbirtokon (Csánádvármegye, vasut, posta és táviró állomás) a következő, nagyobb részt számfelletti, részint pedig kisorolt, tenyésztésre alkalmas, magyar fajtájú gulyabeli szarvasmarha, f. é. márczius hó 22-én nyilvános szóbeli árverés után, készpénz fizetés mellett el fog adatni, u. m.:

- 5 drb. idősebb bika,
- 18 " három éves tenyész bika,
- 46 " öreg tehén,
- 3 " fiatal (4 éves) tehén,
- 17 " három éves üsző,
- 31 " két " " "
- 22 " egy " " "

Venni szándékozók a Szeged, Arad és Kétegyháza irányában naponként közlekedő vonatokkal közvetlenül az árverés színhelyére érkehetnek; megfelelő elszállásolásra gondoskodva van.

— **Egy új gyümölcsstelep.** Muskau közelében Felső-Lausitzban Sarfert nagybirtokos most 30,000 darab gyümölcsfából álló ültetvényt készített. Ez a legnagyobb gyümölcsstelep Sziléziában. A tulajdonos ahhoz Jeriske jóságán

Friebelel mellett gyümölcsbortermelésre és gyümölcs-konzerv gyárat is rendez be. A gyümölcsstelephez a fák felét a Mieth-féle faiskola Drezda mellett, a másik felét a Späth-féle faiskola Berlinből szállítja. E gyümölcsstelep létesítése anynyiban nemcsak lokális jelentőségű, hogy a telep talaja igen különböző: van gyümölcsstermesztésre alkalmas kövecses talajon kívül homok, agyag- és lápföld is. és ha mindezekben a dülökön egyaránt diszteni fog a gyümölcsös, ezzel be lesz bizonyítva, hogy mindenféle talajon lehet gyümölcsöszt létesíteni, csak jól meg kell válogatni hozzá a fajokat. És érdekes ez a telep abban a tekintetben is, hogy buzdításul szolgálhat a hazai közönségnek Mert ne feledjük, hogy Németországon általában véve nincs olyan jó ára a gyümölcsnek, mint Magyarországon s a budapesti gyümölcs piac jegyzései magasabbak a legtöbb németországi gyümölcs piac jegyzésénél. Ha tehát Németországban még is előnyösnek tartják nagy gyümölcsstelepeket létrehozni, mennyivel inkább előnyös lehet az hazánkban? A legjobb buza- és zabtermelő földön persze nem volna okoszerű gyümölcsösöket csinálni; de van nagyon sok oly földbirtok is, mely mint szántóföld keveset ér, de gyümölcsfaterenyésztésre kiválóan alkalmas. Az ilyen földeknek kell a nagy gyümölcsstelepeket csinálni. És Sarfert példája annyiban is követerse méltó, hogy nem akárminő zug faiskolából, hanem az ország elsőrendű faiskoláiból kell a gyümölcsstelepekhez szükséges csemetékét beszerezni.

— **A jó víz tűz eloltására.** A „Leipzig. Tagbl.“ szerint jó oltó vizet lehet kapni 60% kősó 30% timsó 10% szóda összekeverésével. A timsót a vízzel törött állapotban kell összekeverni, miáltal vas gőzök fejlődnek és az égő tárgy olvadhatlan köpennyel borítottatik be. Kénsavas amonniák szintén igen jó szolgálatot tesz, minthogy az égő tárgyat szintén bevonja és magasabb hőmérsék mellett tüztöltő gőzök fejlődése mellett felbomlik. Ezen tüzet oltó vizek hordókban gyárok és műhelyek különböző emeletein elhelyezve igen jó szolgálatot tehetnek. Előnyös az is, ha a különböző helyiségekben tüzet oltó gázok vannak kéznél. Mindezen szokásos tüztöltő eszközöknél, mint kézi veder, vízzel töltött hordók és effélék, rendszeren egy oly eszközt felejtene ki, mely a víznél sokkal ajánlatosabb és ez a homok. Ha például olajjal itatott anyagok égnek, akkor egy veder homok a tüzet inkább eloltja, mint 4—5 veder víz.

— **Megjelent: „Első amerikai szőlő-“** (Kassán) ez évi árjegyzéke. Tartalmazza az amerikai szőlőfajoknak, valamint az európai fajoknak név és tulajdonságaik szerinti leírását, mely fajok venyigéi a fentnevezett szőlőtelepről kaphatók. Az árjegyzéket egyszerű levelező lapon való megkeresésre bárkinek bérmentve megküldetik.

— **A bortermelés az Egyesült-Államokban** 1890-ben történt először, hogy az Egyesült-Államok statisztikai hivatala adatokat gyűjtött az ottani szőlőtermelés kiterjedéséről. A mezőgazdaság ezen ága talajérték, a talajjavítás, gépek és egyéb segédeszközök tekintetében 155.661.150 dollár értékét képvisel s 220.780 egyéneknek ad munkát 1889-ben a szőlővel beültetett terület 401.261 acre volt (162.381 ha), melyből termőképés volt 307.575 acre (124.469 ha), ezen termett 572.139 tonna szőlő, melyből 24 306.905 gallon (1.104.048 hektoliter) bort szűrték.

— **Eladó korai és jól gondozott esemege** sima szőlővesszők kaphatók az alábbi fajokból Kolozsvárt Szász Lajosnál, Bel-Farkas-utca 16. sz. alatt darab számra 2 kron.

Madleine Angeline . . .	90 kr.
Malvázi vagy Olasz . . .	102 "
Chaslla Fontainebl. . .	102 "
Fehér francia	102 "
Uva vegin	102 "
Opotó	338 "
Feketebarát vagy Clevner	104 "
Szürkebarát vagy Clevner	66 "

— **Hasznos háziszser.** Égetés vagy forrázás által okozott sebekre oly hasznos házi kenőcsöt ajánlunk az alábbiakban, melyet külföldi

tekintélyes orvosok is egész czélszerűnek ajánlanak. Egy kanál írósvajat és egy tojás sárgáját addig kell összekeverni, míg kenőcs gyanánt vászondarabra felkenni lehet. Ha az égett vagy forrázott sebet ezzel párszor bekenjük, ez mérsekli a fájdalmat és gyors gyógyulást idéz elő.

— **Kerestetik egy fél hold szőlőtelepítésre** alkalmas földterület. Ajánlatok az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatalához — Belközéputca 11. sz. emelet — nyújtandók be.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde Legújabb jelentés Buza üzlet elég szilárd, kínálat meglehetősen. Buza 75 80 kg. 10 forint 05 kr. — 10 frt 70 kr. Rozs 70—72 kg. 9 frt 50 kr. — 9 frt 65 kr. Árpa 60—66 kg. 5 frt 90 kr. — 8 frt 10 kr. Zab 39—41 kg. 5 frt 90 kr. 6 frt 30 kr. Tengeri 73—75kg. 5 frt 20 kr. — 5 frt 35 kr.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása az „Erdélyi Gazda“ számára. Vörös gazdáink e héten oly nagy mennyiségben vásárolták, hogy ehhez fogható rendkívüli nagy forgalom már évek óta nem észleltetett és ugyan nem biztossággal feltehető, hogy az új termés betakarulása idején magyar löhere készletek nem lesznek. Amerikai löhere 54 55 frtért meglehetősen mennyiségben ajánlatik, de a gazdák és a szolid kereskedelem az ily árú nem vetnek ügyet. Luczernára nézve a forgalom igen kiélelt volt a jóval több került eladásra, mint a múlt év ugyanezen szakában Takarmányrépamag e héten ugyszólván a legkeresettebb nagyfélék egyikét képezte és minőség szükken lévén, az árak nagyon szilárdak. Helyén tartjuk felemlíteni, hogy az ebbeli rendkívüli keresetségen verszemet kapva épen az ilyen alkalmakal leső kufárság egyes angol czégek képében az utolsó napok képében az utolsó napok folyamán száz meg száz gyöngy szép világos nagy szemű, de tökéletesen csiraképtelen és ugyancsak Angiából származó, magot kínált a helyi piaczon valamint a vidéken is, és elég sajnós, hogy vevői is akadtak! Ha még hozzátesszük, hogy ezen portékának métermázsáját 23—24 ftton vesztegették, akkor legott tisztában lehetünk valódi értéke felet. Baltaczim igen kereset és 13 1/2—14 frtért könnyen helyezhető el. Büköny meglehetősen fogy a többi czikk változatlan. A következő jegyzések nyers vagyis tisztítottan árúért 100 kilónként Budapesten értendőnek.)

Lóhere, idej. minőség szerint . . .	61—64	frt
" egyéves "	57—58	"
Luczerna, idej. "	52—55	"
" tavalyi "	40—45	"
Bibo here	33—	"
Rétihere	85—	"
Baltaczim	13 1/2—14	"
Tavaszi bükköny	6 1/2—6 3/4	"
Muharmag	—	"
Lenmag	13—13 1/2	"
Kendermag	12 1/2—12 3/4	"

N-Várad márcz. 8. Tiszta buza 9 frt 60 kr. Elegy buza 8 frt 80 kr. Rozs 9 frt — kr. Árpa 5 frt 60 kr. Zab 6 frt — kr. Törökbuza 5 frt — kr. hlkent. Széna kötetlen 2 frt 80 kr. Alomszalma 1 frt 50 kr. mmként. Marhabus 56 kr. kg.

Kolozsvár. 1892. márcz. 10-én. Tiszta buza 8 frt 50 kr. — 9 frt 80 kr. Rozs 7 frt 80 — 8 frt 20 kr. Törökbuza 5 frt — kr. — 5 frt 10 kr. Zab 5 frt — kr. — 5 frt 20 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mmként Marhabus 52 kr. kg.

Mütrágyák.

(A magyar általános kénsav, mütrágya- és vegyi ipar részvénytársaság jelentése az „Erdélyi Gazda“ részére.)

Az újra beállott hideg időjárás daczára a kereslet az elmúlt héten meglehetősen élénk volt. Különösen szuperfoszfátokat (ezek közül leginkább ammoniak szuperfoszfátot), chili salétromot és kénsavas kálit kezestek.

Mai jegyzések:

Csontliszt szuperfoszfát 16—18% vízben oldható foszforsavval, 1/2—1% légenyartalommal 5 frt 60—70 kr. ugyanaz 17—19% v. o. foszfor-savval, 1/2—1% légenyartalommal 6 frt, 6 frt 10 kr.

Ammoniak-szuperfoszfát (különösen cukorrépa alá keresik) 9—11% vízben oldh. foszforsavval 4—6% légeny, (ammoniak v. salétrommal) 6 frt 50 kr.

Ásványi szuperfoszfát 15—17% vízben oldható foszforsavval 5 frt 30—35 kr.

Thomas-salak (foszfát liszt) 7—19% foszforsavval, 80% porfinomsággal 3 frt 25 kr.; ugyanaz 18—20% foszforsavval, 80% porfinomsággal 3 frt 40 kr.

Kénsavas-ammoniak 22—24% ammoniakkal (20—20 1/2% légenyartalom) 14 frt.

Kénsavas-káli. 88—90% (K₂SO₄) tartalommal 11 frt 25—50 kr.; ugyanaz 91—96% (K₂SO₄) tartalommal 11 frt 75 kr. — 12 frt.

Chili-Salétrom. Daczára a kedvező statisztikai helyzetnek az árak a lefolyt héten nem emelkedtek; Az elmúlt 1891. évben körülbelül 5 millió mm. vitetett be Németországba; ebből 3.900.065 mm. Németországban maradt, a többi pedig más államokba (Ausztria-Magyarországba 65.800 mm.) vitetett át. Ár 15—15 1/2% szavatolt légenyartalommal 13 frt 20—25 kr.

Rézgálicz 250 kg. súlyu hordókban, egész kocsiakományok vétőénél 22 frt, kisebb mennyiségben 24 frt. 100 kg.-onként.

Vasgálicz. Elsőrendű 4 frt, másodrendű 3 frt csomagolást beleértve.

Az árak 100 kgonként zsákot beleértve, göngysúlyt tiszta súlynak számítva bérmentve Budapest állomásra szállítva értendőek.

Erdélyi piacok.
(Árak krajczárokból)

A piaci cikk	Mérték	Brassó	Csíkterreda	Deés	Dicső-Szent- Márton	Erz-ébet- város	Fogarás	Gy.-Szent- Miklós
Tiszta buza	mm.	1012	800	1020	—	1050	1066	—
Elegy buza	"	725	700	996	—	910	1000	—
Rozs	"	823	600	890	—	845	789	—
Árpa	"	615	500	—	—	—	—	—
Zab	"	600	250	670	—	638	581	—
Törökbuza	"	573	550	620	—	504	650	—
Széna	q.	230	300	380	—	200	500	—
Alomszalma	"	80	100	160	—	100	110	—
Túzifa	km.	260	200	210	—	250	225	—
Marhahus	kg.	48	40	48	—	48	48	—
Március		4	9	8	—	5	4	—

A piaci cikk	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vá- sárhely	Maros-Vá- sárhely	Mezőgyes	Nagy-Ényed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	hl	990	962	910	750	825	936	1039
Elegy buza	"	910	—	840	625	650	889	848
Rozs	"	830	814	—	585	650	806	88
Árpa	"	—	652	—	—	—	742	—
Zab	"	650	658	528	290	500	609	666
Törökbuza	"	540	640	487	365	500	597	534
Széna	q.	350	350	130	140	440	240	170
Alomszalma	"	200	100	80	75	220	140	130
Túzifa	km	275	250	300	240	220	325	240
Marhahus	kg	50	44	52	50	48	58	52
Március		5	8	10	10	10	8	10

A piaci cikk	Mérték	Sepsit-Szent- György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv- várhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	956	900	900	950	825	—	—
Elegy buza	"	875	780	780	780	700	—	—
Rozs	"	740	780	780	720	600	—	—
Árpa	"	640	560	560	630	—	—	—
Zab	"	600	500	500	600	250	—	—
Törökbuza	"	640	470	470	500	425	—	—
Széna	q.	400	200	200	240	300	—	—
Alomszalma	"	150	140	140	130	200	—	—
Túzifa	km.	160	240	240	220	240	—	—
Marhahus	kg.	44	48	48	40	44	—	—
Március		6	6	7	20	23	—	—

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

H I R D E T É S E K.

Biztos tájékoztatást

az erdélyi és szilágymegyei országos (ál-
lat-, híradó- és heti-) vásárok iránt

egyedül

az erdélyi gazdasági egyesület által 1892-re
kiadottGAZDASÁGI ÉS VÁSÁRI
ZSEBNAPTÁR

nyújt.

Az e célból a megyék és sz. kir.
városok hatóságaitól bekért pontos ada-
tokból — gazdasági és közhasznú résszel
kiegészítve s naptári résszel ellátva —

szerkesztette

Szenterzsébeti Szakáts Péter

az erd. gazd. egyesület titkára s az „Erdélyi Gazda”
szerkesztője.Tartalma. a naptári részen kívül, 7
nyomatott ivre terjed s a mellett, jegy-
zetek tételére el van látva tiszta lapokkal.Ára füzve 40 kr., csinos vászon-
kötésben 60 kr. — Csupán előállítási ár.
(Az erd. gazd. egyesület tagjainak 25 %-kal
olcsóbban adatik.)Megrendelés az árösszeg beküldésé-
vel, az erdélyi gazd. egyesület pénztárához, —
„Kisegítő takarékpénztár” — Kolozsvár
intézendő, melylyel szemben a naptár
bérmentve küldetik meg. 40 (5-x)Tisztelettel ajánlom a n. é közönség-
nek, hogy

szobafestést, papir-kárpitozást

és

MÁZOLÁST

a legolcsóbb árak mellett, a legszebb kivitelben
vállalom el.Tizenhat év óta tapasztalt nagybecsű fi-
gyelmet köszönve, b megrendelését ezutánra is
kérve, vagyok

tisztelettel

Haas János,

53 (1-4)

Kolozsvár, Széchenyitér 23

Gépjavitó-műhely

Maros-Ludason.

Van szerencsém a nagyérdemű gazda közön-
ség b. tudomására hozni, hogy M. Ludason f.
évi ápril 1-én a mai kor igényeinek megfelelő
gépjavitó-műhelyt és fűk-telepet állított
fel, melyben elvállalok kijávitásra minden nemű
gépeket. Minta készletet tartok. Saját gyárt-
mányu egyes, kettős és három boroz-
dásékék és taligákból, új szerkezetű váltó
nagy hegyi ekék és boronákból; továbbá a legújabb
és könnyen járó kézi és járgányos cséplő-gépek,
szelölő-rosták, kukorica-morzsolók, borsajtók és
több más gépekbőlMelyeket a n. é. gazdaközönség b. figyel-
mébe ajánlva, maradok kész szolgálja

Simonfi István,

50 (2-3)

Kolozsvárt

Egeresi gipsz-, műtrágya- és
vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szu-
perfoszfát, Thomassalak, egeresi trá-
gyafősz, chilisalétrom, kálisok
egyéb különleges műtrágya-termékeit
szavatolt tartalom mellett.A t. gazdaközönségnek rendelkezésére
áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely
vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és ja-
vaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily
vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen esz-
közöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és
megjelölése annak, mi fog azon talajba vet-
tetni.Mindennemű felvilágosítással és rész-
letes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

Budapest, V. Dorotya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések inté-
zendők.

22 12—52)

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

részvénytársaság Kolozsvárt.

Alaptőke 400,000 frt.

Igazgatóság: Gr. Bathlen Gábor elnök, Br. Bánffy Dezső alelnök, Péterffy Zsigmond alelnök, Gr. Wass Béla, Lukács
László orsz. képviselő, Horváth Gyula, Dr. Kiss Mór, Dedeky Albert, Merza Lajos, Dalmai Géza, Dr. Weisz Miksa. Felügyelő-bizottság:
Gr. Kornis Victor elnök, Szász Domokos, Gr. Pethlen Bálint, Sombory Lajos, Politzer Zsigmond.Földbirtokra és megyei székhelyen fekvő házakra, jelzálog törlesztési kölcsönt nyújt előnyös feltételek mellett. Főcél az erdélyi
hitelviszonyok lehető legmesszebb menő racionális kielégítése s a viszonyok pontos ismerete alapján a kölcsönök gyors lebonyolítása az
általában divó nehézség mellőzésével.

Elfogad takarékbetéteket 5% kamatozásra.

Kibocsát 5%-os zálogleveleket, melyek óvadékképesek s mint ilyenek minden állami szállításhoz s katonai házas-
ságoknál, valamint árvapénzek elhelyezésére kiválóan alkalmasak. Biztonságuknál fogva s a magas kamatlábot tekintve legelőnyösebb
tőkeelhelyezés.

Bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Belszen-utca 3. sz. I. em. D. e. 9—1/2-ig.

Az összes 1891-ki kiállításokon u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Vácott legelső és legmagasabb kitüntetés: „nagy díszokmány.”

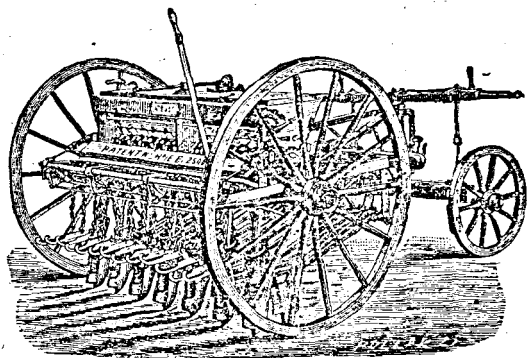
KÜHNE E.

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONYBAN

(alakult 1856. évben).

Főraktár: Budapesten, Váci-körút 21. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 12,000 példányban elterjedt kitűnő

43 (5-26)

„Hungaria-Drill“ sorvetőgépeit.

Új! „Balance-Hungaria-Drill.“

(Wabrosch szabadalma.)

Legjobb sorvető hegyes vidékre!

Könnyű és olcsó répa- és szántóboronák.

Laacke-féle rét- és szántóboronák.

Egy- és kétvasu ekék.

Rosták, konkolyozók, kapálók, töltőgetők és minden más gazdasági eszközök készletben.

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai

Részvény-Társaság

KOLOZSVÁR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)

szíves figyelmébe ajánlja a modern graphikai követelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely újabb a legdiszesebb betűkkel szaporított s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti. 27 (9-x)

Könyvnyomdája, Lithographiája

melyben a legjelesebb erők s a legkitűnőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb műintézetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

„THE GRESHAM“

életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:

Budapest, Ferencz-József-tér

5. 6. sz.

a társaság házában.

Ausztriai fiók:

Bécs, Gisellastrasse 1. szám

alatt. 46 (3-3)

a társaság házában.

A társaság vagyona 1891. június 30-án frk. 117.550 797.—

Évi bevétel biztosítások és kamatból 1891 évi jun. 30 20.725 259.—

Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) frk. 249.311 449.—

A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő alatt a társaságnál frk. 61.372.000.—

értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke frk. 1.728.184.555.—

értékre megy. Prospectusokat és minden közelebbi felvilágosításokat Erdély minden nagyobb városában az ügynök urak és a

vezérügynökség Kolozsvárt ad.

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű műtrágyákat és pedig:

spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniák, káli-, chilisalétrom, szár- és csontliszteket szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés: Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitűnőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10. 23 (11-52) számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár részvény-társulat.

Központi iroda:
Budapest. VI. Váci-körút 31.

Bujánovics Sándor,
elnök.

Gazdasági-, konyhakerti- és virág-

MAGVAK

legjobb bevásárlási forrása

HALDEK IGNÁCZ

magkereskedése

Károly-körút 9. sz. BUDAPEST Károly-körút 9. sz.

mert

1. ezen magkereskedés a m. kir. állami magvizsgáló állomással kötött szerződés értelmében köteles valamennyi magvait a nevezett állomás által megvizsgáltatni és csak a jónak talált magvakat van jogosítva áruba bocsátani; megbízhatósága tehát kétségtelen.

2. Az utóbbi időben a magkereskedések egymással mintegy versenyre keltek, az árjegyzékek minél diszesebb kiállításában, melyek ek roppant költségeit természetesen a fogyasztó közönség fizeti meg. Haldek magkereskedése azonban ezen versenyből magát kizárta, csak egyszerű árjegyzékeket bocsát ki és ezeket is csak kívánatra küldi el, mi által tetemes összeget takarít meg, mely megtakarítást az árak leszállítására használja föl úgy, hogy daczára a legkitűnőbb minőségnek, nála a

gazdasági magvak 5-10%-kal,

konyhakerti és virágmagvak 10-20%-kal olcsóbban kaphatók, mint bármely más magkereskedésben 30. (8-x)

Abauj-Szántó, 1891. június 19.

Tekintetes Haldek Ignác magkereskedő urnak

Budapest.

Folyó hó 15-én kelt b. kérésére, hogy a részemre szállított luczerna- és burgundia-magvak hogyan sikerültek, van szerencsém értesíteni, hogy teljes

megelégedésemre történt, sőt a míg nagy általában a répa-mag vetések ez évben nálunk nem sikerültek, de nekem az Ön által szállított magvak után kitűnő répaim vannak — A luczerna is igen szépen fejlődik, felhasználom az alkalmat, önnek őszinte köszönetemnek kifejezését adni.

Kiváló tisztelettel Engel Zsigmond.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltek, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik.

Kisebbség összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vasárnap be-
tűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve
lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenségnél még
30 kr. bélyegilleték jár.

Monostori tanintézetet kitűnő
sikerral végzett, királyhágón in-
nen és tuli részeken nagy birto-
kokat önállóan kezelve 11 évi gya-
korlatot szerzett, magyar, német,
román nyelvet bíró családias gaz-
datiszt alkalmazást keres Címe
a kiadóhivatalban. 41 (3-3)

Madó egy jó állapotban levő köny-
nyű üveges kocsi. Bővebb fel-
világosítást a kiadóhivatal.
40 3 -3

Pécs, N.-Kőrös, Berlin
nagy arany érmek.

Lóhermag, rendkívül nagyszem-
mü, bármely kis mennyiségben is
állami ólomzár alatt 100 kiló 68
frt; 5 kilós postacsomag 3 1/2 frt.
Mák, francia zárttoku, két
100 kiló 40 frt; 5 kilós postacso-
mag 2 frt.

Fehér mustármag rendkívül
gyors növéssü tápdus takarmány,
főleg tehéneknek. 100 kilo 20 frt.
Canada-zab, 100 kiló 8 frt.

Burgonya, Richter-féle Imperator, óriás és bőtermő e miatt
Franciaországban felkapva, da-
czára német eredetének. 100 kiló
5 frt. Árak loco Alvincz vas. áll.
zsákostól számítvák és utánvétetnek

Nonplus ultra csemege-sajt
1/4 kilós díszesen csomagolt dara-
bokban, Netto 4 kilós postacsomag
4 frt; 3 csomag 9 frt.

Groyi kövér sajt 4 1/2 kilós daság,
darab 3 frt; 100 kilós 60 frt
a készlet tart megrendeléseket el-
fogad gróf Teleki Arvéd uradalmi

intézősége Drassón, Alsófehérmé-
gye u. p. Szerdahely. 32 (7-x)

Fürdő-bérlés.

Kies kis erdélyi fürdő, in-
telligens fővárosi vendégeknek nya-
raló és egy nagy városnak kirán-
duló helyén, vendéglő, 40 lakószoba,
fürdő-helyiségek és nagyobb gaz-
daság, minden felszerelve és be-
rendezve, egyenkint vagy együtt
véve olcsó áron bérlésre adó. Bővebb
felvilágosítást a kiadó-hivatal.

Haszonbérbe adó birtok!

Nagy-Galambfalván, Udvarhely-
megyében (Erdély) országút men-
tén, vasút- és posta-állomással, ma-
lommal, korcsma-bérlettel, 700 hold-
bérbe adó. Átvehető azonnal vagy
áprilisbe. Bővebb feltételeket Nagy-
Solymosi Koncz Armin gyógyszerész
közöl Székely-Udvarhelyt.

Esetleg egy tapasztalt, nős gaz-
datiszt elfogadjatik. 51 (2-5)

Pályázati hirdetés.

Az erd. róm. kath. Status radnóthi uradal-
mában egy gazdasági tanintézetet végzett fiatal
ember díjas gyakornoknak főlvetetik.

Irodai és számviteli teendőkre is alkalmaz-
ható egyének előnyben részesülnek.

Sajátkezüleg irt s bizonyítványokkal kel-
lően felszerelt pályázati kérvények f. évi már-
cius 15-éig az uradalmi intézőséghez nyújtan-
dók be.

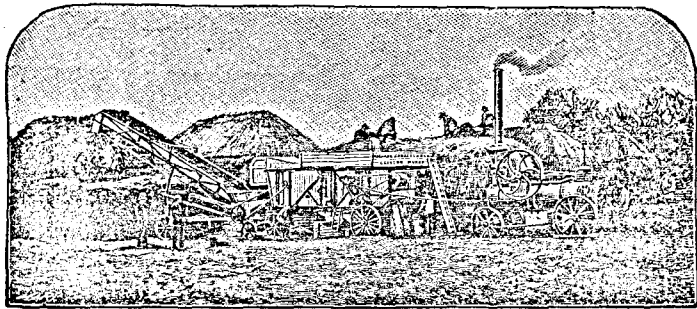
Radnóth, 1892. február hó 26-án

Deák Ignác,
urad intéző.

51 (2-2)

Kotzó Pál gépészmérnök

Budapest üllői ut 18.

Ajánl: 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű szöges cséplőkészleteket, továbbá: 4, 5, 6, 8,
10 és 12 lóerejű szines gözcséplőkészleteket hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és
rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó-hengerrel.

Fa és szénfűtésű és eredeti szalmafüttő gőzmozgonyokat, továbbá: R Gar-
rett & Sons felülmulhatatlan 40% tüzelő anyagot takarító

COMPOUND GŐZMOZGONYAIT.

Legjobbnak elismert „Brandtfordi“ önműködő amerikai kévekötő arató-gépeit.
Eredeti amerikai szénagyújtóit 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált rúddal.
Sorvető és szóróvető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépet.

Jutányos árak! Kedvező feltételek!

49 (2-12)

Ingyen epermag.

Az országos selyemtenyésztési fel-
ügyelőség Szegzárdon (Tolna várme-
gye) ingyen és bérmentve küld

EPERFAMAGOT

mindazoknak, kik ez iránt hozzá for-
dulnak. 47 (3-8)

MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében

Fő-üzlet:
Andrássy-út 23. sz.

BUDAPEST

Fiók-üzlet:
Koronaherczeg utca 18. sz.

legkitűnőbb magvak

szerezhetők be, melyek mindenütt a legmagasabb díjakkal lettek kitüntetve, u. m.:

1875. Budapest 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1879. Nagyvárad 1-ső díj:
Első osztályu elismerő oklevél.
1881. Budapest 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1885. Budapest 1-ső díj:
Nagy kiállítási érem.

1886. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany oklevél.
1887. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1888. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1888 Nagy-Kőrös 1-ső díj:
Két nagy aranyérem.

1888. Pécs 1-ső díj:
Nagy díszoklevél.
1889. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1889. Brüsszel 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1889. Eszék 1-ső díj:
Nagy aranyérem.

1890 Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1890. Bécs két 1-ső díj:
2 nagy aranyérem.
1891 Budapest 1-ső díj:
Vénői aranyérem.
1891. Komárom: két 1-ső díj:
Nagy díszokl. Nagy aranyérem

48 (2-10)

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.